

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 413)

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunla Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı İle Gaziantep Milletvekili Mehmet Özkaya'nın Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/659)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-668/07604

26.12.1993

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 23.12.1993 tarihinde kararlaştırılan "Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunla Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu Çiller
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Şimdiye kadar yapılan uygulamalarda siyasî partilerin seçim ve propaganda amacıyla kullandıkları afiş, flama, bayrak ve benzeri propaganda araçlarının giderek arttığı ve bunların gelişigüzel kullanılması sonucu çevrenin olumsuz yönde etkilendiği görülmektedir. Çoğu zaman doğada çözümlenmeyen bu malzemelerin toplanması ve giderilmesinde problemler çıkmakta ayrıca bunlar cadde ve sokaklarla binalarda görsel kirliliğe neden olmaktadır.

Bilindiği üzere, 2872 Çevre Kanununun 8 inci maddesinde aynen "Her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır.

Kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililer kirlenmeyi önlemekle; kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirlen, kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler." denilmektedir.

Aynı Kanunun aynı maddesine dayanılarak çıkarılan ve 14.3.1993 tarihli ve 20814 sayılı resmî gazetede yayımlanan "Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği"nin "Amaç" başlıklı I. mad-

desinde; bu hükme paralel düzenlemeyle “Çevreyi olumsuz yönde etkileyebilecek her türlü atık ve tüketim maddelerinin idaresinin belli bir disiplin altına alınarak çevrenin korunması ve çevre kirliliğinin önlenmesi ile atıkların geri kazanılması” amacıyla düzenleme getirilmiştir.

Madde metniyle, propaganda faaliyetleri sırasında kullanılan her türlü afiş, flama ve benzeri maddelerin yerleşim yerlerinde yetkililerin tespit ettiği yerlerde kullanılması suretiyle konunun disipline edilmesi amaçlanmaktadır.

İkinci maddede, 1. maddenin gerekçesinde belirtilen hususlardan dolayı, propaganda malzemelerinin kullanılması konusunda 1. maddenin çizdiği sınırlar dışında yasaklamalar getirilmiş ve usule aykırı olarak kullanılan propaganda malzemelerinin kaldırılması için harcanacak bedellerin bu propaganda araçlarını kullananlardan tahsil edilmesi suretiyle 2872 sayılı Çevre Kanununun 3-e bendine uygun hukukî bir düzenleme yapılmıştır.

Seçimlerde propaganda için duvar ilanları ve bayrakların asılması, çeşitli yerlere yapıştırılması son derece yoğun bir hale gelmiş; şehir ve kasabalarda uzun süre temizlenemeyen çirkin artıklara sebep olmuş bulunmaktadır. Diğer taraftan bu konudaki masraflar siyasi partiler için israf derecesinde ağır bir yük teşkil etmektedir.

Bu hususun partiler arası mutabakatla halli mümkün olmadığından yasal bir düzenleme yapılması zarurî hale gelmiştir.

26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Kanunun 84 üncü maddesine göre sandık alanında zabıta kuvvetleri ancak sandık kurulu başkanının talebi halinde bulunabilirler. Bunların dışında kalan zabıta amir ve memurlarıyla resmî üniforma giymiş kimselerin sandık alanına girmeleri mümkün değildir.

Olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş durumlarında seçim günü sandık alanı dışında görevli bulunan zabıta amir ve memurlarıyla resmî üniforma giymiş kimselerin oy kullanabilmek için soyunmaları, sivil giyinmeleri ve silahlarını bırakmaları tatbikatta büyük aksamalara sebep olabileceğinden, bu hususta bir kolaylık temini zaruridir.

26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi oy verme süresini, oy verme günü saat sekiz ile onyediyi arasında tespit etmiş; 96 ncı maddesinde ise sandığın saat : 17.00'den önce açılmayacağı hükmünü koymuştur.

Türkiye 25°40' ve 44° 48' boylamları arasındaki yeri ile (Gökçeada Avlaka burnu ve Iğdır dil mevkiinde üç ilke hududunun birleşme noktası) güneşin doğuş ve batışı arasında 75 dakika fark bulunan bir ülkedir.

Doğuda sabah ve akşam batıdan 75 dakika önce olmaktadır.

Bilhassa kış aylarında doğuda oy sandığının açılma saati 17.00'den çok önce akşam olmakta ve ulaşım güçlükleri ile sert iklim şartları karşısında, seçim sonuçlarının sandık kurulurınca ilçe seçim kurullarına ulaştırılması çok güçleşmekte ve ayrıca seçim çevresinin özel şartları da bu konuda olumsuz bir etken olarak ortaya çıkabilmektedir.

Bu hale çare olarak, saat 8 ile 17 arası esas olmakla birlikte, oy verme süresinin başlayış ve bitiş saatlerinin, mevsim ve bölge özellikleriyle ulaşım durumlarına göre bütün yurttaki veya gerekli görülen bölgelerde Yüksek Seçim Kurulunca değiştirilebilmesinin temini gerekmektedir.

18.1.1984 tarih ve 2972 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde, il genel meclisi üyeliği, belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığına bağımsız adayların müracaat usulü ve süresi tanzım edilmiştir.

Aynı Kanunun 18 inci maddesi ikinci fıkrası değişik (b) bendi ikinci alt bendinde bağımsız adayların oy pusulalarının kendilerinin bastırıp seçim kurullarına vermeleri hükmü mevcuttur.

Bağımsız adayların birleşik oy pusulası dışında bırakılmalarına ve oy pusulalarını kendilerinin bastırıp seçim kurullarına vermelerine dair bu hükümleri isabetli bulmaya imkân yoktur.

Mahallî idareler seçimlerinde de bağımsız adayların, milletvekili seçimlerinde olduğu gibi, birleşik oy pusulasına dahil edilmeleri ve oy pusulalarını kendilerini basması külfetinin bu suretle kaldırılmasına karşılık mal sandığına emaneten bir miktar para yatırmalarının temini gerekmektedir.

Dağınık mahalle vesair yerleşik yerleri bulunan veya birbirine çok yakın olan köylerde seçim sandıklarının bir tek mahalde veya bir tek köyde toplanması kolaylık temini bakımından ilçe seçim kurullarınca kararlaştırılabilmelidir.

298 sayılı Kanunun 52-55 inci maddelerinde milletvekili seçimleri için konmuş olan TRT'de propaganda hükümlerinin mahallî idareler seçimlerinde de uygulanması ile birlikte seçimlerde tecelli edecek iradenin, ulusal veya yerel düzeyde serbestçe oluşması için, büyük halk kütleleri üzerindeki etkileme gücü bilinen radyo ve televizyon istasyonlarının hakkaniyet, eşitlik ve tarafsızlık ilkeleri çerçevesinde yayın yapmaları, bu yayınlarla ilgili düzeltme ve cevap haklarının korunması için gerekli kurulların tarafsız ve bağımsız bir organ olan Yüksek Seçim Kurulunca konması gerekmektedir.

18.1.1984 tarih ve 2972 sayılı Kanuna 14.6.1989 tarih ve 3573 sayılı Kanunla eklenen Ek 1 inci madde gereğince, mahallî idareler genel ve ara seçimlerine, seçmen kütüğünde ve sandık seçmen listesinde meşru mazeretleri olmaksızın ismi bulunduğu halde katılmayanlar ilçe seçim kurulu başkanı tarafından otuzbin lira para cezası ile cezalandırılmaktadır. Bu miktarın da günün şartlarına göre caydırıcı bir şekilde artırılması gerekmektedir.

Mahallî idareler seçimlerinde aday olmak isteyenlerden, görevinden istifa etmesi gerekenlerin istifaları ile ilgili bir hükme 2972 sayılı Kanunda yer verilmiştir. Şimdiye kadar 298 sayılı Kanunun 18 inci maddesine göre uygulanmış olan bu husus için özel bir hüküm getirilmesi uygun olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — 298 sayılı Kanunun 52-55 inci maddelerinde milletvekili seçimleri için konmuş olan TRT'de propaganda hükümlerinin mahallî idareler seçimlerinde de uygulanması ile birlikte, seçimlerde tecelli edecek iradenin, ulusal veya yerel düzeyde serbestçe oluşması için büyük halk kütleleri üzerindeki etkileme gücü bilenen radyo ve televizyon istasyonlarının hakkaniyet, eşitlik ve tarafsızlık ilkeleri çerçevesinde yayın yapmaları, bu yayınlarla ilgili düzeltme ve cevap haklarının korunması için gerekli kurulların konması tarafsız ve bağımsız bir organ olan Yüksek Seçim Kuruluna verilmiştir. Bu kurul seçimlerin başlangıç tarihinden itibaren yapacağı düzenlemelerle bu amacı sağlayacaktır.

Ancak, bu düzenlemelerin, Anayasadaki deyimlerle, "halkın bu araçlarla haber alması, düşünce ve kanaatlere ulaşmasına ve kamuoyunun serbestçe oluşmasına" engel olmayacak kayıtlar çerçevesinde kalması hükme bağlanmıştır.

Madde 2. — Bu madde ile, genel gerekçede tafsilen belirtildiği üzere, israfa ve şehirlerle kasabalarda had dereceyi bulan evlerin, sokakların ve hatta elektrik direklerinin aşırı derecede

kirletilmesine sebep olan propoganda afiş ve ilanları ile parti bayrak ve flamalarının ne suretle kullanılacağı hususu tanzim edilmiştir.

Madde 3. — 298 sayılı Kanunun 17.5.1979 tarih ve 2234 sayılı Kanunla kaldırılmış olan 61 inci maddesi yeniden tanzim edilmiş ve 60 inci maddeye işlerlik kazandırılması düşünülmüştür.

Madde 4. — Seçim günü zabıta amir ve memurlarıyla resmî üniforma giymiş kimselerin olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş durumlarında bu kıyafetlerini değiştirmeden ve silahlarını bırakmadan oy verebilmeleri mümkün kılınmaktadır. Bu suretle, bu kişilerin sivil elbise giyip çıkarmaları gibi görevlerini aksatıcı bir durumla karşılaşmaları önlenmiş olacaktır.

Madde 5. — Genel gerekçede etraflıca arz edildiği üzere, doğu ve batı uç noktaları arasında 75 dakikayı bulan zaman farkı dolayısıyla, Türkiye'nin doğusunda sabah ve akşam olduğunda 75 dakika sonra batısında sabah ve akşam olmaktadır.

Oy vermenin saat 8'de başlayıp saat 17'de sona ermesi yurdumuzun doğu kısmında, bilhassa kış aylarında, iklimin sertliği ile ulaşım durumları da dikkate alındığında isabetli bulunmamaktadır. Akşam olduktan bir hayli zaman sonra sandığın açılması, oyların sayılıp sonuçlarının tespitinden sonra ilçe seçim kuruluna ulaştırılmasının kolaylaştırılmasında büyük zaruret vardır. Madde, bu sakıncaların giderilmesini temin etmek üzere, oy vermenin başlayış ve bitiş saatlerinin mevsim ve bölge özellikleriyle ulaşım durumlarına göre bütün yurttan veya gerekli görülen bölgelerde Yüksek Seçim Kurulunca değiştirilebilmesini mümkün kılmaktadır.

Madde 6. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Kanun yukarıdaki madde ile eklenen fıkranın gereği olarak 96 ncı maddede yapılan değişikliğe aittir.

Madde 7. — Özel radyo ve televizyon yayınlarına ilişkin suçların ne suretle cezalandırılmalarını hükme bağlamaktadır.

Madde 8. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Kanunun 60 ve 61 inci maddelerinde bu tasarının bir ve ikinci maddeleriyle yapılan değişikliğin sonucu olarak 151 inci maddeye 61 inci maddenin dahil edilmesine aittir.

Madde 9. — 298 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin altıncı fıkrasında birleşik oy pusulasının tanzim şekli gösterilmekte ise de, aynı Kanunun 14 üncü, 2839 sayılı Kanunun 26 ncı ve 2972 sayılı Kanunun 8 inci maddelerinde bu hususlar milletvekili ve mahallî idareler seçimleri için değişik suretle yeniden tanzim edilmiş bulunmaktadır. Bu itibarla, geçerliliği kalmayan fıkra kaldırılmaktadır.

Madde 10. — Mahallî İdareler seçimlerinde bağımsız adayların Maliyeye yatırmaları gereken emanet parayı ve buna ait işlemleri hükme bağlamaktadır. Bu suretle gayri ciddî başvuruların önlenmesi mümkün olacaktır.

Madde 11. — Mahallî İdareler seçimlerinde aday olabilmek için görevlerinden ayrılmalari gerekenler hakkında 2972 sayılı Kanunda özel bir hüküm mevcut olmadığından, bu husus yeniden tanzim edilmektedir.

Madde 12. — 18.1.1984 tarih ve 2972 sayılı Kanunun 18 inci maddesi ikinci fıkrasının a, b bentleri değiştirilerek mahallî idareler seçimlerinde bağımsız adayların da birleşik oy pusulasına dahil edilmeleri sağlanmaktadır.

Keza, h bendinde bir değişiklik yapılarak, her sandığa gönderilecek birleşik oy pusulası sayısının sandığın seçmen sayısının % 25 fazlası yerine % 15 fazlası olması kabul edilmektedir. Bu suretle yurt genelinde büyük bir tasarruf temin edilmiş olacaktır.

Madde 13. — 18.1.1984 tarih ve 2972 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde değişiklik yapılarak bağımsız adayların da birleşik oy pusulasına dahil edilmelerinden dolayı 19 uncu maddede zarurî hale gelen değişikliği temin etmektedir. Bu değişiklikle, bağımsız adayların kendilerince bastırılmış oy pusulaları ile ilgili hüküm kaldırılmaktadır.

Madde 14. — Genel gerekçede arz edildiği üzere dağınık yerleşik yerlerinde seçim sandığı-
nın merkezî yerlerdeki bir tek mahal veya bir tek köyde bulundurulmasını temin etmek üzere ilçe seçim kuruluna yetki verilmektedir.

Madde 15. — Mahallî idareler genel seçimlerinde uygulanmayan radyo ve televizyonda propogandanın bundan sonra yapılabilmesi temin edildiğinden bunun ara seçimlerde uygulanmayacağı hükmü getirilmektedir.

Madde 16. — 18.1.1984 tarih ve 2972 sayılı Kanuna 14.6.1989 tarih ve 3573 sayılı Kanunla eklenen Ek 1 inci maddede, seçmen kütüğünde ve sandık seçmen listesinde ismi bulunduğu halde oyunu kullanmayanlar için konmuş olan otuz bin lira ceza ikiyüzbin liraya çıkartılmaktadır.

Madde 17. — Mahallî İdareler seçimlerinde aday olacaklardan, görevinden istifası gerekenler için herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Şimdiye kadar 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 18 inci maddesi tatbik edilmiş olan bu konuda 27 Mart 1994 seçimleri için yeni bir düzenleme getirilmiş bulunmaktadır.

Madde 18. — Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 22 nci maddesinde değişiklik yapılarak, sadece milletvekili seçimlerinde faydalanılan radyo ve televizyondan mahallî idareler genel seçimlerinde de faydalanılması temin edilmektedir.

Madde 19. — Kanunun yürürlük maddesidir.

Madde 20. — Kanun hükümlerini yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Özkaya

Gaziantep

GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ MEHMET ÖZKAYA'NIN TEKLİFİ

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 26.4.1961 Tarihli ve 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 5 inci Maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Bir sandık bölgesi, esas itibariyle köylerde (200), kasaba ve şehirlerde (150) seçmeni kapsar. Birden çok mahalle veya semt gibi toplu yerleşim birimlerinden oluşan muhtarlıklar, her birinde yukarıdaki seçmen sayılarının varlığı aranmaksızın, mesafe durumu ve ulaşım güçlükleri dikkate alınarak, gereken sayıda sandık bölgesine ayrılabilir.”

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GEREKÇE

298 Sayılı Kanunun 5 inci Maddesi ile seçimlerde, her seçim bölgesinin gerektiği kadar sandık bölgesine ayrılacağı ve bir sandık bölgesinin esas itibariyle 300 seçmeni kapsayacağı hükme bağlanmaktadır. Böyle olmakla birlikte mahallî idareler seçimlerinde bir kişi birden fazla oy kullanmak durumunda kalmaktadır. Özellikle Büyükşehirlerde yaşayanlar büyükşehir belediye başkanlarını, ilçe belediye başkanlarını, il genel meclisi üyelerini, belediye meclisi üyelerini ve mahalle muhtarlarını seçmek amacıyla seçimlerin yapıldığı kulübelerde oy kullanmaktadırlar. Bu da bir kişinin 4-5 dakikasını almaktadır. 8 saat oy kullanım süresinde mantıken rahat olarak ancak 120 kişinin oy kullanabilmesi mümkün olmaktadır. Yaklaşan mahallî seçimler nedeniyle vatandaşlarımızın oylarını rahatlıkla kullanabilmeleri için bir an önce 298 Sayılı Kanunda değişiklik yapılarak bir sandık bölgesinin yükü köylerde (200), kasaba ve şehirlerde (150) seçmen olarak belirlenmek durumundadır.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 1/659, 2/873

Karar No. : 7

28.12.1993

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca, 26.12.1993 tarihinde Komisyonumuza gönderilen, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunla Mahallî İdareler ve Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Hakkında Kanunun ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı, Danışma Kurulunun 26.12.1993 tarihli ve 116 sayılı Tavsiye Kararına uygun olarak komisyonumuzun 27.12.1993 tarihli toplantısı Gündemine alınmıştır.

Aynı toplantıda, Başkanlığınızca 29.11.1993 tarihinde Komisyonumuza gönderilen Gazi-antep Milletvekili Mehmet Özkaya'nın, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi de Komisyonumuzun kararı ile aynı Gündeme alınmıştır.

Anılan tasarı ve teklif, Komisyonumuzun bu toplantısında, Devlet Bakanı Sayın Bekir Sami Dağcı ile Adalet, İçişleri Bakanlıkları, Yüksek Seçim Kurulu ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu temsilcileri de bulunduğu halde incelenmiş, birleştirilerek görüşülmesi kabul edilmiş, gerekçeleri doğrultusunda olumlu bulunmuş, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Teklifin 1 inci maddesi, günümüz koşullarında değerlendirilmiş ve 1 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi 2 nci madde olarak, 3 üncü maddesi 4 üncü madde olarak, 5 inci maddesi 6 ncı madde olarak, 6 ncı maddesi 7 nci madde olarak, 8 inci maddesi 9 uncu madde olarak, 9 uncu maddesi 10 uncu madde olarak, 11 inci maddesi 12 nci madde olarak, 12 nci maddesi 13 üncü madde olarak, 13 üncü maddesi 14 üncü madde olarak aynen, 16 ncı madde de aynen, 18 inci madde 19 uncu madde ve 20 nci madde 21 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesi 3 üncü madde olarak ve önerilen 298 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin birinci fıkrası aynen, ikinci fıkrası uygulamaya açıklık getirecek şekilde ve diğer fıkraları ise siyasi partilerin birleşik oy pusulasındaki yerlerine göre, bağımsız adayların ise ad çekme yoluyla propaganda sahalarındaki yerlerinin tespitini sağlayacak şekilde yeniden düzenlenerek kabul edilmiştir.

Tasarının 4 üncü maddesi 5 inci madde olarak ve "seferberlik" ibaresine açıklık getirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesi 8 inci madde olarak ve önerilen para cezaları artırılarak kabul edilmiştir.

Tasarının 10 uncu maddesi 11 inci madde olarak ve bağımsız adayların mal sandığına yatırdıkları paranın Hazineye irat kaydedilmesini düzenleyerek, bu düzenlemeye uygun olarak da diğer fıkralarının çıkarılması ile kabul edilmiştir.

Tasarının 14 üncü maddesi ile getirilen düzenlemenin ek madde olarak düzenlenmesi kabul edilmiştir.

Tasarının 15 inci maddesi çerçeve maddenin kanun yapma tekniğine uygun olarak düzenlenmesi ile kabul edilmiştir.

Tasarının 17 nci maddesi 18 inci madde olarak, Geçici 13 üncü maddeye yeni bir fıkranın eklenmesi ile kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlüğe girmesini düzenleyen 19 uncu maddesi 20 nci madde olarak ve Tasarının 2 nci maddesinin uygulanmasında Yüksek Seçim Kuruluna hazırlık yapabilmesini sağlayacak sürenin verilmesi ile kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Şerif Ercan
Edirne

Kâtip
Rahmi Özer
Çanakkale

Üye
İ. Melih Gökçek
Ankara

Üye
Ekrem Ceyhan
Balıkesir

Üye
Mehmet Keçeciler
Konya

(Bazı maddelerine muhalifim)

Başkanvekili
Ö. Mümtaz Soysal
Ankara

Üye
M. Vehbi Dinçerler
Ankara

(Bazı maddelere muhalifim)

Üye
Cemalettin Gürbüz
Amasya

Üye
Erdal İnönü
İzmir

Üye
Tevfik Diker
Manisa

Üye
Osman Seyfi
Nevşehir

MUHALEFET ŞERHİ

1. 298 sayılı Kanuna eklenen 55 a maddesi Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 5, 20, 22, 23 üncü maddelerini ve 31 inci maddenin ikinci fıkrasını Özel Radyo ve Televizyon yayınları içinde geçerli hale getirmektedir. Oysa 356 sıra sayılı Anayasa Komisyonu Raporuyla görüşülen ve 25 maddesi kabul edilen Radyo ve Televizyonların Kuruluşu ve Yayınları Hakkındaki Teklifin kanunlaşması halinde çifte kanunî düzenleme ortaya çıkacaktır. Çifte düzenlemeyi önlemek için ya 356 sıra sayılı rapora bağlı metnin Genel Kurulda kabul edilen bazı maddeleri geri çekilecektir ki bu Radyo Televizyon Yasa Teklifinin kanunlaşmasını geciktirecektir; ya da 298 sayılı Kanunun 55 a maddesinin çok kısa zamanda değiştirilmesini intac edecektir ki bu da kolay olmayacaktır.

Bu ve benzerî yasama aksaklıkları ve uygulamaya yönelik tereddüt ve hataların doğması için önce Radyo Televizyon Yasa Teklifinin yasallaşması faydalı ve zorunlu iken bütün açıklamalarımıza rağmen bu yol benimsenmemiştir. 298/55 a maddesinin tefrik edilerek ayrıca görüşülmesi önerisi de kabul edilmeyerek muhataralı yol benimsenmiştir. Hiç olmazsa Genel Kurul gündeminde Radyo Televizyon yasa teklifine öncelik verilerek yukarıki hatalardan dönülmesi gerektiği kanaatindeyim.

Bu nedenlerle bu maddeye muhalifim.

2. Milletvekillerinin Mahallî İdare Seçimlerinin her kademesine istifa şartı aranmasının aday olmaları hakkındaki hükümet teklifi Anayasayı yorumlayıcı ve değişiklik getirici nitelikte olduğundan şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırıdır.

Milletvekillerinin istifalarının TBMM'ce kabul edilmesi şartıyla aday olabilmelerini derpiş eden önerimiz de reddedilmiştir. Ayrıca diğer adaylara göre imtiyazlı konumunu kaldırmak üzere milletvekillerinin aday olmalarından itibaren seçildikleri takdirde iki görevden biri hakkındaki tercihlerini yapıncaya kadar Anayasanın 83 üncü maddesinde yer alan dokunulmazlık ve benzerî haklarını geçici olarak kaldırmayı içeren önergemiz de reddedilmiştir.

Yukarıdaki sebeplerle bu maddeye muhalifim.

3. 2972 sayılı Kanunun 18 inci maddesini değiştiren hükümler aşırı sayıda bağımsız adayın ortaya çıkması halinde oy pusulasının bastırılması, kullanılması, zarfa konması, sandığa atılması, tasnifi ve saklanması yönlerinden ciddi mahsurlar doğuracaktır. Bu mahsurların yaşanması neticesinde oyun gizliliği, tasnifin kolaylığı, sonuçların güvenilirliği azalabilecek veya zedelenebilecektir. Daha uygun bir biçimde, mesela bağımsızlar için boş bırakılan tek bir kareye seçmenin tercih ettiği adayın ad ve soyadını yazması suretiyle veya başka yollarla düzenleme önerileri Komisyonca benimsenmemiştir.

Maddeye bu şekliyle muhalifim.

M. Vehbi Dinçerler
Ankara
28.12.1993

MUHALEFET ŞERHİ

1. Özel Radyo ve Televizyon Kanunu ile ilgili yasal düzenlemenin bugüne kadar yapılmamış olması,

2. Kanun tekniği ve yasal düzenlemeler açısından sakıncalı görülmesi.

3. Yüksek Seçim Kuruluna aslî görevinin dışında özel TV'lerin idaresi ve üst kurul görevinin verilmesi sebepleriyle tasarının 2 nci maddesine,

4. Anayasanın 84 üncü maddesine aykırılığı ve bu maddenin yok farz edilmesi milletvekillerinin adaylık için istifasının gerekeceği sebepleriyle tasarının 12 nci maddesine muhalifim.

Mehmet Keçeciler
Konya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunla Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Kanuna 55 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Özel Radyo ve Televizyonlarla Yayın

MADDE 55/A. — Seçimlerin başlangıç tarihinden oy verme gününün bitimine kadar özel radyo ve televizyon kuruluşları yapacakları yayınlarda 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 5, 20, 22, 23 üncü maddeleri ile 31 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine tabidir.

Yukarıdaki fıkra hükümlerine göre özel radyo ve televizyonların yayın ilkelerinin belirlenmesinde Yüksek Seçim Kurulu görevli ve yetkilidir.

Yapılacak yayınların yukarıdaki esaslara uygunluğunun gözetim, denetim ve değerlendirilmesinde ülke çapında yayın yapan özel radyo ve televizyonlar için Yüksek Seçim Kurulu; bunun dışında yayın yapan özel radyo ve televizyonlar için yayının yapıldığı yer ilçe seçim kurulları görevli ve yetkilidir.

İlçe seçim kurullarının verdiği kararlara karşı 24 saat içinde il seçim kurullarına itiraz edilebilir. İl seçim kurulunun kararı kesindir.

Ülke çapında yayın yapan özel radyo ve televizyonların hangileri olduğunu belirlemeye Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir. Yüksek Seçim Kurulunun buna ilişkin kararı Resmî Gazetede yayımlanır.”

MADDE 2. — 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanununun 60 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 60. — Propaganda için afiş ve duvar ilanları ile her boyda parti flamaları, propaganda bayrakları ve benzerleri şehir, kasaba ve beldelerde İlçe Seçim Kurullarınca gösterilecek yerlere asılır.

Parti genel merkezlerinde, il, ilçe, belde merkez binaları ile parti arabalarında, mitinglerde, miting alanlarında ve konvoylarda kullanılan afiş, bayrak, flama ve benzerleri bu hükmün dışındadır.

Her siyasî partiye ve her bağımsız adaya duvar ilanları için kalabalıklarca görülebilecek önemli noktalarda aynı ölçüde saha verilir ve kendilerine verilen yerler birbirlerinden kalın boyalı çizgilerle veya çitalarla ayrılır.

Şehir ve kasabalarda, ilçe seçim kurulu, o çevrede seçime katılan siyasî partiler ve bağımsız adaylardan müracaat edenlerin, varsa temsilcileri önünde ad çekme ile bunların, o sahadaki ilanlarının yer sıraları tespit edilir.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunla Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 26.4.1961 tarihli ve 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Bir sandık bölgesi esas itibariyle köylerde (200), kasaba ve şehirlerde (150) seçmeni kapsar. Birden çok mahalle veya semt gibi toplu yerleşim birimlerinden oluşan muhtarlıklar, her birinde yukarıdaki seçmen sayılarının varlığı aranmaksızın, mesafe durumu ve ulaşım güçlükleri dikkate alınarak, gereken sayıda sandık bölgesine ayrılabilir.

MADDE 2. — Tasarının 1 inci maddesi 2 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanununun 60 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 60. — Propaganda için afiş ve duvar ilanları ile her boyda parti flamaları, propaganda bayrakları ve benzerleri şehir, kasaba ve beldeelerde İlçe Seçim Kurullarınca gösterilecek yerlere asılır.

Parti genel merkezlerinde, il, ilçe, belde merkez binaları ile kapalı yerlerde ve parti taşıtlarında, adayların özel taşıtlarında, konvoylarda, mitinglerde, miting alanlarında, kapalı salon toplantılarında, miting ve toplantı günü kullanılan afiş, bayrak, flama ve benzerleri bu hükmün dışındadır.

O sahadaki yerlerin sırası, şehir ve kasabalarda İlçe Seçim Kurulunca, o çevrede seçime katılan siyasî partilere, birleşik oy pusulasındaki sıralamaya göre, bağımsız adaylarda ise ad çekme sonucuna göre tespit edilir.

Bağımsız adaylar için yapılacak ad çekme, başvuran adayların veya temsilcilerinin önünde, oy verme gününden önceki yirminci gün akşamına kadar yapılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Ad çekme, oy gününden önceki yirminci gün akşamına kadar yapılır. Bu tarihten önce duvar ilanı, flama veya bayrak asılamaz.”

MADDE 3. — 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanununun 17.5.1979 tarih ve 2234 Sayılı Kanunla kaldırılmış olan 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Madde 61. — Yukarıdaki madde gereğince gösterilen yerlerden başka herhangi bir yerde parti bayrağı, afiş ve propaganda flamaları ile ilan asılması, yapıştırılması veya teşhiri yasaktır.

Bu suretle asılan, yapıştırılan veya teşhir edilen bayrak, afiş ve flamalarla ilanlar, ilçe seçim kurulu kararı ile kaldırılır, kaldırma için yapılan masraflar, bu bayrak ve flamalarla ilanların ait olduğu partiler veya bağımsız adaylarca ödenir.”

MADDE 4. — 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanununun 84 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak, olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş durumlarında zabıta amir ve memurlarıyla silahlı kuvvetler mensuplarının seçmen sıfatıyla kayıtlı buldukları sandıkta oy kullanmaları halinde yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.”

MADDE 5. — 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanununun 89 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Oy verme süresinin başlayış ve bitiş saatleri, sürenin korunması kaydıyla, mevsim ve bölge özellikleriyle ulaşım durumlarına göre, bütün yurttan veya gerekli görülen seçim çevrelerinde, seçim gününden en az bir hafta önce ilan edilmek koşuluyla, Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilebilir.”

MADDE 6. — 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanununun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sandık, 89 uncu maddenin son fıkrası uyarınca Yüksek Seçim Kurulu tarafından başka bir süre konulmamış ise saat 17.00'den önce açılmaz. Oy verme işi bitince kurul başkanı bunu yüksek sesle ilan eder. Masa üzerinde, sandıktan başka ne varsa kaldırılır. Oy vermenin bittiği saat tutanak defterine geçirilir.”

MADDE 7. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Kanuna 149 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Özel Radyo ve Televizyon Yayınlarına İlişkin Suçlar

MADDE 149/A. — Bu Kanununun 55/A maddesine ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen esaslara aykırı olarak ülke genelinde yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yayınlarının beş günden onbeş güne kadar durdurulmasına Yüksek Seçim Kurulunca, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yayınlarının üç günden yedi güne kadar durdurulmasına ilçe seçim kurulunca karar verilir.

Bu kararlar ilgili en yüksek mülki amirlerce derhal yerine getirilir.

Birinci fıkra hükmüne aykırı hareket eden özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumluları yüz milyon liradan bir milyar liraya kadar, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumluları onmilyon liradan yüz milyon liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.”

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Hiçbir siyasî parti veya bağımsız adayca dördüncü fıkrada belirtilen tarihten önce duvar ilanı, flama veya bayrak asılamaz.

MADDE 4. — Tasarının 3 üncü maddesi 4 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanunun 84 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Ancak, olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik ilan edilen yerlerde ve savaş durumlarında zabıta amir ve memurlarıyla silahlı kuvvetler mensuplarının seçmen sıfatıyla kayıtlı buldukları sandıkta oy kullanmaları halinde yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz,

MADDE 6. — Tasarının 5 inci maddesi 6 ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 6 ncı maddesi 7 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Kanuna 149 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Özel Radyo ve Televizyon Yayınlarına İlişkin Suçlar

MADDE 149/A. — Bu Kanunun 55/A maddesine ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen esaslara aykırı olarak ülke genelinde yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yayınlarının beş günden onbeş güne kadar durdurulmasına Yüksek Seçim Kurulunca, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yayınlarının üç günden yedi güne kadar durdurulmasına ilçe seçim kurulunca karar verilir.

Bu kararlar ilgili en yüksek mülki amirlerce derhal yerine getirilir.

Birinci fıkra hükmüne aykırı hareket eden özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumluları bir milyar liradan beş milyar liraya kadar, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumluları on milyon liradan yüz milyon liraya kadar ağır para cezasıyla ilgili mahkemesince cezalandırılır. Tekerrürü halinde bu cezalar üç misli olarak uygulanır.

Bu fıkraya göre verilecek cezalarda Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesi uygulanmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 8. — 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanununun 151 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun, 58, 60 ve 61 inci maddelerinde yazılan yasaklara aykırı hareket edenler hakkında, altı aydan bir yıla kadar hapis ve birmilyon liradan beşmilyon liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.”

MADDE 9. — 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanununun 78 inci maddesinin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10. — 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanununun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bağımsız adaylık için başvurular, en yüksek derecedeki Devlet Memurunun brüt aylığı kadar parayı ilgili malsandığına emaneten yatırıp makbuzunu başvurma belgelerine eklerler.”

Seçimler sonucunda bağımsız adayın aldığı oy miktarı, o seçim çevresinin geçerli oy sayısının seçilecekler sayısına bölünmesinden çıkan rakamın üçte birinden az olduğu takdirde, emanete yatırılan para hazineye gelir kaydedilir.”

Ölen veya kanunî süre içinde adaylıktan vazgeçen veya adaylıkları reddedilen veya yukarıdaki fıkrada belirtilen sayıdan çok oy alan bağımsız adaylara veya kanunî mirasçılarında seçimden sonra müracaat etmeleri halinde emanetteki para geri verilir.”

MADDE 11. — 18.1.1984 tarih ve 2972 sayılı Kanununun 17 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 17. — Milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarlar mahallî idareler seçimlerinde adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için görevlerinden istifa etmek zorunda değildirler. Milletvekilliği, belediye başkanlığı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği ile muhtarlık bir şahıs uhdesinde birleşemez. Bu görevlerin birisinde bulunanlardan bir diğerine seçilenler, seçim sonuçlarının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde tercih haklarını kullanırlar. Bu süre içinde tercih haklarını kullanmayanlar seçtikleri yeni görevi reddetmiş sayılırlar.”

MADDE 12. — 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (h) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Oy pusulaları, 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 14 üncü maddesinin (1) numaralı bendindeki esaslara uygun olarak, “Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu” filigranı bulunan, özel surette imal edilmiş kâğıtlara Yüksek Seçim Kurulu veya Yüksek Seçim Kurulunun izin ve denetimi ile İl Seçim Kurulları tarafından bastırılır. Birleşik oy pusulalarındaki siyasî parti sütunları arasında yarım (0,5) cm. kadar veya iki çizgi ile belirlenmiş bir aralık bırakılır.”

“b) Belediye Başkanlığı ve İl Genel Meclisi Üyeliği seçimlerinde kullanılacak birleşik oy pusulalarının en üstünde “Siyasî Partiler” ve bağımsız adaylar varsa “Siyasî Partiler ve Bağımsız Adaylar” ibaresi yazılır. Bu ibarenin altına seçime katılan siyasî partilerin temsilcileri huzurunda Yüksek Seçim Kurulu tarafından çekilen kur'a esasına göre en başta ve ortada partinin özel işareti, özel işaretin altında tam yazı halinde adı, belirli bir aralık veya çizgiden sonra çapı iki santimetre olan bir boş daire basılır ve bütün bunların altı çizilir. Bu çizginin altına o partinin aday veya adaylarının ad ve soyadları konulur.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9. — Tasarının 8 inci maddesi 9 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 9 uncu maddesi 10 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanununun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Bağımsız adaylık için başvuranlar, en yüksek derecedeki Devlet memurunun brüt aylığı kadar parayı ilgili malsandığına yatırarak makbuzunu başvurma belgelerine eklerler.

Bu miktar hazineye irad kaydedilir.

MADDE 12. — Tasarının 11 inci maddesi 12 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Tasarının 12 nci maddesi 13 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Belediye Başkanlığı, belediye meclis üyeliği ve il genel meclisi üyeliği seçiminde bağımsız adaylar varsa, bunların ad ve soyadları, siyasi parti sütunlarından sonra ayrılan “Bağımsız Adaylar” sütununa alt alta konulacak birer daire içine yazılır. Bu sütunun şekli ve boyutları ile dairenin çapı ve birden fazla aday varsa bunların bağımsız adaylar sütununa yerleştiriliş biçimi Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir. Bu adayların ad ve soyadları ilçe seçim kurulunca çekilecek kur’a ile sıralanır ve her birinin altına bir çizgi çekilir.”

h) Her sandıkta kullanılacak birleşik oy pusulaları o sandığın seçmen sayısının % 15'i kadar fazla adette paketler haline getirilerek Yüksek Seçim Kurulu veya oy pusulalarını bastıran seçim kurulu tarafından numaralanıp, mühürlendikten sonra yeteri kadar zarf ve belediye meclisi üye adayları isim listesi ile birlikte seçim çevrelerine gönderilir.”

MADDE 13. — 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanunun 7.8.1988 tarih ve 3469 Sayılı Kanunla değişik 19 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Seçmen sandık kurulunca verilecek mühürü birleşik oy pusulasında tercih ettiği partiye veya varsa bağımsız adaya ait özel daire içine basmak suretiyle oyunu kullanır.”

“Oyunu kullanan seçmen birleşik oy pusulasını katlayarak zarfa koyar ve zarfı yapıştırır. Mühürü sandık kurulu başkanına geri verir ve oyunu sandığa atar.”

MADDE 14. — 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanunun 32 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Dağınık mahalle vesair yerleşim yerleri bulunan köylerde veya köylerin birbirlerine yakın olduğu durumlarda seçim sandıklarının bir tek mahalde veya bir tek köyde toplanması, seçim gününden en az bir hafta önce ilan edilmek koşuluyla ilçe seçim kurulunca kararlaştırılabilir.”

MADDE 15. — 2972 Sayılı Kanunun 35 inci maddesine ikinci fıkra eklenmiştir.

“Ancak 298 Sayılı Kanunun 52 ila 55 inci maddeleri ile düzenlenen radyo ve televizyonda propagandaya ilişkin hükümleri mahallî idareler ara seçimlerinde resmî ve özel radyo ve televizyon kuruluşları bakımından uygulanmaz.”

MADDE 16. — 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanunun 16.6.1989 tarih ve 3573 Sayılı Kanunla eklenen Ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 1. — Seçmen kütüğüne kaydı ve sandık listesinde oy kullanma yeterliliği bulunduğu halde, mahallî idareler genel ve ara seçimlerine meşru mazeretleri olmaksızın katılmayanlar ilçe seçim kurulu başkanı tarafından 200 000 (ikiyüzbin) lira para cezası ile cezalandırılır. Bu karar kesindir.”

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 14. — Tasarının 13 üncü maddesi 14 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanunun 35 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Ancak, 298 Sayılı Kanunun 52 ila 55 inci maddeleri ile düzenlenen radyo ve televizyonda propagandaya ilişkin hükümleri mahallî idareler ara seçimlerinde resmî ve özel radyo ve televizyon kuruluşları bakımından uygulanmaz.

MADDE 16. — Tasarının 16 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanuna aşağıdaki Ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 2. — Dağınık mahalle ve sair yerleşim yerleri bulunan köylerde veya köylerin birbirlerine yakın olduğu durumlarda seçim sandıklarının bir tek mahalde veya bir tek köyde toplanması, seçim gününden en az bir hafta önce ilan edilmek koşuluyla İlçe Seçim Kurulunca kararlaştırılabilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 17. — 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13. — 27 Mart 1994 tarihinde yapılacak mahallî idareler seçimlerinde, Hâkimler ve Savcılar, Yüksek Yargı Organları mensupları, Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve subaylar ile astsubaylar 30.1.1994 tarihine kadar görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler.”

MADDE 18. — 2954 Sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 22. — Siyasî partilerin milletvekili genel ve ara seçimleri ile mahallî idarelerin genel seçimleri sırasında radyo ve televizyonlardan faydalanmaları, seçim propagandası yapmaları ve yükümlülükleri ile bu faydalanmanın esas, şekil ve şartları 26.4.1961 tarihli ve 298 sayılı, 10.6.1983 tarihli ve 2839 sayılı ve 18.1.1984 tarih ve 2972 sayılı kanunlarda yer alan hükümlere tabidir.”

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18. — 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 13. — 27 Mart 1994 tarihinde yapılacak mahallî idareler seçimlerinde, Hâkimler ve Savcılar, Yüksek Yargı Organları mensupları, Yüksek Öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yüksek Öğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ile subaylar ve astsubaylar 30.1.1994 tarihine kadar görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler.

Subay ve astsubaylar hariç olmak üzere; birinci fıkrada sayılanların aday adaylığını veya adaylığı kaybetmeleri ve bir ay içinde müracaatları halinde hemen; seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak ve aylık derecelerindeki başka bir göreve atanırlar.

MADDE 19. — Tasarının 18 inci maddesi 19 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 19. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Prof. Dr. T. Çiller</i>	
Başbakan	
Devlet Bakanı ve Başk. Yrd.	Devlet Bakanı
<i>M. Karayalçın</i>	<i>N. Cevheri</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Y. Aktuna</i>	<i>A. Ş. Ereğ</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Töz</i>	<i>B. S. Dağ</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>T. Akyol</i>	<i>M. A. Yılmaz</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>N. Kurt</i>	<i>M. Kahraman</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>C. Erhan</i>	<i>A. Ataç</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>E. Şahin</i>	<i>N. Tekinel</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>Ş. Erdem</i>	<i>M. S. Oktay</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>M. Gölhan</i>	<i>N. Mentеше</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>H. Çetin</i>	<i>İ. Attila</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskân Bakanı
<i>N. Ayaz</i>	<i>Prof. O. Kumbaracıbaşı</i>
Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı
<i>M. K. Dinç</i>	<i>M. Köstepen</i>
Tarım ve Köy İşleri Bakanı	Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı
<i>R. Şahin</i>	<i>M. Moğullay</i>
Sanayi ve Ticaret Bakanı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
<i>M. T. Köse</i>	<i>V. Atasoy</i>
Kültür Bakanı	Turizm Bakanı
<i>D. F. Sağlar</i>	<i>Prof. A. Ateş</i>
Orman Bakanı	Çevre Bakanı
<i>H. Ekinci</i>	<i>R. Akçalı</i>

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 20. — Bu Kanunun 2 nci maddesi, Kanunun Resmî Gazetede yayımını takip eden otuz gün sonra, diğer maddeleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 21. — Tasarının 20 nci maddesi 21 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

